

SOCIÁLNI PARTNERI PREDKLADAJÚ NÁRODNÝ PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA PRACUJÚCICH DO NÁRODNÉHO REGIONÁLNEHO PARTNERSKÉHO PLÁNU

Zdrojový rámec: Národný a regionálny partnerský plán 2028 – 2034

Sociálni partneri: Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR (AZZZ), Asociácia priemyselných zväzov a dopravy (APZD), Konfederácia odborových zväzov SR (KOZ), Republiková únia zamestnávateľov (RÚZ), Spoločné odbory Slovenska (SOS) a Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) sa zhodli na nasledovných východiskách:

- Slovensko má svoju hodnotu v kvalifikovanej pracovnej sile.
- Konkurencieschopnosť krajiny závisí od toho, ako bude pracovná sila pripravená na meniace sa podmienky trhu práce.
- Trh práce sa dynamicky mení v prostredí automatizácie, robotizácie, digitalizácie a rozvoja umelej inteligencie (AI).
- Vzdelávanie dospelých je kľúčovým predpokladom úspešného zvládnutia týchto zmien.

Pre Slovenskú republiku ide o príležitosť získať komparatívnu výhodu, posilniť postavenie krajiny v regióne a smerovať k tomu, aby Slovensko patrilo medzi krajiny s najvyššou mierou preškoleného obyvateľstva a vysokou mierou gramotnosti v oblasti AI.

Sociálni partneri preto predkladajú Vláde Slovenskej republiky nasledovný program.

Charakteristika programu

Národný program celoživotného vzdelávania pre dospelých (NP-CVD) je celonárodný vládno-partnerský program zameraný na rekvalifikáciu a doplňujúce vzdelávanie pracujúcich osôb na Slovensku s cieľom pripraviť pracovnú silu na rozsiahle zmeny spôsobené automatizáciou a AI. Program sa zameriava na rekvalifikáciu alebo výrazné doplnenie zručností až 25 – 30 % zamestnaných osôb prostredníctvom ďalšieho vzdelávania dospelých, kombinácie krátkych certifikovaných kurzov, rekvalifikácií a podporných služieb.

Podporné služby zahŕňajú najmä psychometrické testovanie, overovanie motivácie, vyhodnotenie bilancie kompetencií, porovnávanie s potrebami zamestnávateľov, vzdelávacie poradenstvo a kariérne poradenstvo. Súčasťou programu je aj nevyhnutná osвета o potrebe ďalšieho vzdelávania, transformácie trhu práce a využívania AI. Predbežný odhad alokácie z európskych fondov na obdobie 2028 – 2034 je vo výške 600 mil. eur.

Východiská a potreba programu

Účasť dospelých vo veku 25 až 64 rokov na celoživotnom vzdelávaní je na Slovensku približne 5 %. Slovensko dlhodobo zaostáva za priemerom Európskej únie, ktorý je na úrovni približne 12 % (EÚ-27, metodika EÚ-LFS – účasť za posledné štyri týždne). Nízka účasť poukazuje na nedostatočnú pripravenosť na rozsiahle potreby rekvalifikácií.

Digitálna pripravenosť: podľa Indexu digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI) a indikátorov digitálnych zručností je Slovensko pod priemerom Európskej únie v oblasti pokročilých digitálnych zručností a firemného investovania do vzdelávania zamestnancov.

Trhové nesúlady: vysoký počet voľných pracovných miest v oblasti IT, zdravotníctva, stavebníctva, technických profesií a nedostatkových technických zručností chýbajúcich na trhu práce pri súčasnej nezamestnanosti poukazuje na štrukturálny nedostatok zručností.

Cieľ programu

Cieľom programu je znížiť zraniteľnosť trhu práce voči dopadom automatizácie a AI a zvýšiť mieru zapojenia dospelých do celoživotného vzdelávania minimálne na úroveň priemeru Európskej únie a následne ju ďalej zvyšovať.

Navrhované cieľové skupiny

Z pohľadu cieľových skupín sa navrhuje zapojiť do programu osoby v produktívnom veku. Môžeme požiadať Európsku komisiu o výnimku zo štátnej pomoci v prípade, že pre svojich zamestnancov budú vzdelávanie organizovať zamestnávateľia. Malo by ísť predovšetkým o:

- pracujúce osoby v tradičných a rutinných sektoroch, najmä vo výrobe, administratíve a logistike;
- dlhodobo nezamestnané osoby, ženy po materskej alebo rodičovskej dovolenke a osoby s nízkymi digitálnymi zručnosťami;
- zamestnancov v maloobchode, stavebníctve, doprave a zdravotnej starostlivosti, ktorí sú ohrození presunom alebo zmenou pracovných úloh;
- zamestnávateľov z verejného aj súkromného sektora vrátane malých, stredných aj veľkých podnikov.

Riadenie, partneri a udržateľnosť

Z pohľadu riadenia, partnerov a udržateľnosti sa navrhuje:

- **Riadiaci orgán:** Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny a Alianciou sektorových rád.
- **Partneri:** úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, vysoké školy a stredné odborné školy, sociálni partneri, súkromné a verejné vzdelávacie inštitúcie a ďalší relevantní aktéri.
- **Udržateľnosť:** po ukončení financovania z fondov Európskej únie pripraviť plán spolufinancovania prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev, príspevkov zamestnávateľov na štandardizované kurzy a integračných programov financovaných z opätovných úspor v systéme náhradnej podpory zamestnanosti.

Záver

NP-CVD predstavuje systematickú, merateľnú a škálovateľnú reakciu Slovenska na riziká a príležitosti automatizácie a AI. Na základe medzinárodných štúdií a analýzy štruktúry trhu práce sociálni partneri navrhujú ambiciózne, ale realizovateľný cieľ – pripraviť štvrtinu pracujúcej populácie na transformáciu zamestnanosti v horizonte 5 až 7 rokov.

.....		
AZZZ	APZD	KOZ
.....		
RUZ	SOS	ZMOS